

Vì lợi ích chung Góp phần nâng cao nhận thức cộng đồng giảm nhẹ rủi ro lũ lụt

Tóm Tắt

Tài liệu nghiên cứu này ghi nhận những nỗ lực của các cơ quan quản lý thiên tai trong việc nâng cao nhận thức cộng đồng về giảm nhẹ rủi ro thiên tai lũ lụt. Khởi đầu cho hoạt động này, các tài liệu thông tin, giáo dục và truyền thông hiện hành đã được xem xét. Kết quả là có thêm nhiều loại hình tài liệu, tranh ảnh về các giải pháp an toàn hộ gia đình và phương châm 04 tại chỗ đã được xây dựng. Chiến lược phổ biến thông tin an toàn lũ đến cộng đồng trong khu vực lũ ảnh hưởng đã được xây dựng. Trong đó bao gồm các chương trình văn nghệ cổ động và lắp đặt các biển báo thông tin an toàn lũ trong cộng đồng. Sự thành công của hoạt động nâng cao nhận thức cộng đồng này cho thấy những bài học quý báu trong việc duy trì bền vững nhận thức của cộng đồng về giảm thiểu rủi ro mùa

Mục lục:

Chung sức cùng cộng đồng

- Các bước tiếp theo

Ông Nguyễn Văn Hùm gắn bó cả đời tại ấp 2, xã Tân Thạnh B, huyện Tân Hồng, tỉnh Đồng Tháp. Sống tại ấp 2, nằm trên 02 con đê nối liền với sông Cửu Long, ông Hùm đã chứng kiến cảnh lũ tàn phá vào những năm 60 và trận lũ lịch sử năm 2000. Vì vậy, dựa trên kinh nghiệm sống của mình, ông và những người hàng xóm chung quanh đều biết những việc gì cần làm để phòng chống lũ lụt. Vào năm 2007, lần đầu tiên có một đoàn văn nghệ lưu động đến và biểu diễn những tiết mục tuyên truyền về phương pháp phòng chống và an toàn trong mùa lũ. Để thể hiện tinh thần ủng hộ của mình, gia đình ông đã hỗ trợ điện cho đoàn văn nghệ trong suốt buổi diễn. Những lời giải thích tỉ mỉ và chi tiết mà chương trình văn nghệ cung cấp giúp ông nhận ra những phương pháp an toàn có thể thực hiện tại gia đình mà ông có thể làm nhằm giảm nhẹ rủi ro trong mùa lũ. Từ

buổi văn nghệ, ông nhận thức được rằng những người dân đánh bắt cá nên thường xuyên mang theo vật nổi mỗi khi đi giăng câu vào mùa mưa lũ. Ông hi vọng rằng, đoàn thông tin lưu động sẽ đến trình diễn tại ấp lần nữa vì nó mang lại nhiều thông tin hữu ích cho người dân. Ông cũng cho rằng, những người dân địa phương cần được thường xuyên nhắc nhở bằng những thông tin hữu ích này

1. LỜI GIỚI THIỆU

Việt Nam có địa hình phức tạp, khu vực phía bắc và miền trung đồi núi và rừng rậm dày đặc, trong khi đó, đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL) - chiếm dưới 20% diện tích cả nước, được phân cách bởi nhiều dòng chảy và hệ thống sông ngòi chằng chịt. Với người dân địa phương, các tuyến sông này giúp giao thông thủy lợi thuận tiện, chi phí thấp. Thêm vào đó, với đất đai màu mỡ, khí hậu ôn hòa thích hợp cho sản xuất nông nghiệp, vùng ĐBSCL được xem là "vựa lúa của Việt

Nam". Khu vực này có sản lượng gạo, rau củ và trái cây lớn nhất nước và là trung tâm kinh tế cốt lõi của khu vực miền Nam, Việt Nam. Nghề nghiệp chính của người dân nơi đây chủ yếu là trồng trọt và đánh bắt thủy sản nên có nhiều người sống định cư dọc theo các con sông hoặc dòng nước. Tuy nhiên, cũng chính sức mạnh dòng chảy của sông Cửu Long lại trở thành mối hiểm họa cho người dân địa phương trong mùa mưa lũ. Hầu hết các cộng đồng dân cư đều xem lũ hàng năm như là yếu tố tự nhiên giúp rửa sạch lòng sông và bồi đắp phù sa cho đất. Đặc biệt ở khu vực vùng sâu, lũ được xem như những sự kiện bình thường trong cuộc sống và không cần phải lo ngại nếu mực nước chưa đạt đến độ cao nguy hiểm. Sự thờ ơ, chủ quan là nguyên nhân chủ yếu dẫn đến thiệt hại về người và tài sản của người dân hàng năm. Do đó, ngoài việc hiểu những tác động tích cực do lũ sông Cửu Long mang lại hàng năm, người dân sống tại ĐBSCL cũng nên nắm được các giải pháp an toàn để phòng ngừa và giảm nhẹ thiệt hại về người và tài sản trong mùa lũ.

2. CHUNG SỨC CÙNG CỘNG ĐỒNG

Ban chỉ huy Phòng chống Lụt bão – Tìm kiếm Cứu nạn (BCH PCLB – TKCN) tỉnh và huyện tin rằng để giảm thiểu tác động bất lợi do lũ lụt, hoạt động nâng cao nhận thức cộng đồng cần được tổ chức thường xuyên với mục tiêu ngăn ngừa và giảm nhẹ rủi ro trong mùa lũ. Đặc biệt quan trọng đối với những hộ gia đình nghèo, phải vất vả và lao động kiếm sống, các thông tin an toàn cá nhân và các giải pháp phòng ngừa cần được phổ biến thông qua các phương tiện phù hợp nhất.

Thiết kế và xuất bản các tài liệu truyền thông
Với nền kinh tế ngày càng phát

triển, ngày càng có nhiều người dân đến sinh sống tại khu vực ĐBSCL. Điều này trở nên khá khó khăn trong việc giúp người dân cảnh giác với những rủi ro trong mùa lũ, đặc biệt là những cư dân mới. Vì vậy, để đạt được tác động lâu dài với nguồn lực hạn chế, Dự án Tăng cường quản lý lũ khẩn cấp (FEMS) do Ủy hội sông Mê Công thực hiện với hỗ trợ từ Trung tâm Phòng chống Thiên tai Châu Á (ADPC) trong khuôn khổ Hợp phần 4 – Chương trình Quản lý và giảm nhẹ lũ của Ủy hội sông Mê Công, đã thấy rằng bước đầu nên xây dựng các tài liệu tuyên truyền nâng cao nhận thức cộng đồng đơn giản nhưng đầy đủ thông tin. Ban Chỉ đạo Phòng chống Lụt bão Trung Ương (BCD PCLB TW) bày tỏ sự đồng tình và cam kết tham gia đối tác chính trong hoạt động này.

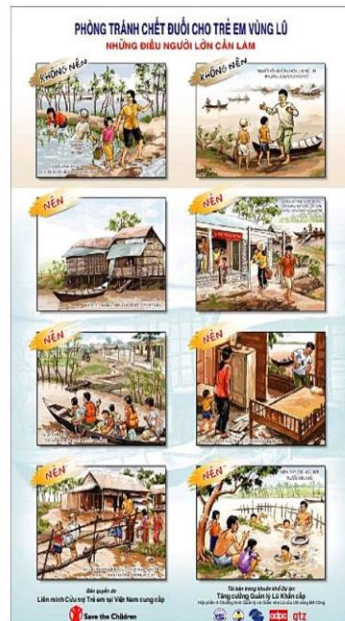
Kế hoạch phòng chống lụt bão và giảm nhẹ thiên tai năm 2006, tỉnh Đồng Tháp

"Nhiệm vụ chính trong công tác phòng ngừa và giảm nhẹ thiên tai năm 2006 là tập trung vào hoàn chỉnh sổ tay hướng dẫn, chỉ đạo, dự báo thiên tai, bảo vệ cơ sở hạ tầng, tính mạng và tài sản của nhà nước và nhân dân; tăng cường công tác thông tin truyền thông và nâng cao nhận thức cộng đồng về những rủi ro mùa lũ. Nhằm triển khai hiệu quả kế hoạch phòng chống lụt bão năm 2006, kế hoạch này đã được chia thành 03 giai đoạn như sau:

Trước lũ (từ 01/01 – 30/06)
Đây là giai đoạn quan trọng nhất quyết định thành công trong công tác quản lý lụt bão và giảm nhẹ thiên tai. Do đó, các cơ quan, ban, ngành các cấp nhanh chóng xây dựng kế hoạch triển khai chi tiết tập trung vào những nội dung chính, chuẩn bị phương tiện, nhân lực và hậu cần theo phương châm 04 tại chỗ tạo điều kiện ứng phó lũ một cách hiệu quả..."

Hoạt động đầu tiên được thực hiện là xem xét lại những tài liệu truyền thông về giảm nhẹ rủi ro mùa lũ hiện có tại Việt Nam. Trong những năm qua, một số lượng lớn các tài liệu truyền thông đã được các tổ chức phi chính phủ xây

dựng với chất lượng cao. Tuy nhiên, các tài liệu này chỉ được phân phát giới hạn tại địa bàn dự án. Do đó, ngoài việc xây dựng thêm tài liệu mới, cần tái bản lại các tài liệu truyền thông sẵn có với nội dung phù hợp nhằm phân phát rộng rãi cho cộng đồng dân cư vùng lũ và cũng xem đây là một hoạt động tuyên truyền điển hình làm tốt. Vào giữa năm 2007, với nguồn hỗ trợ từ dự án FEMS, BCD PCLB TW

đã xuất bản các bộ tài liệu sau:

- Bộ tranh “Phòng tránh chết đuối cho trẻ em vùng lũ” – bao gồm 1 tờ Những điều trẻ em nên làm và 01 tờ Những điều người lớn cần làm (bản quyền của Liên minh Cứu trợ trẻ em)
- Bộ tranh “Các giải pháp an toàn hộ gia đình” – bao gồm 3 tờ, mỗi tờ tranh ứng với từng giai đoạn lũ: trước, trong và sau lũ.
- Tái bản đĩa phim “Sống chung với lũ”, do Hội Chữ thập đỏ Việt Nam (HCTĐ VN) xây dựng.
- Quyển Sổ tay lũ lụt cung cấp thông tin các loại hình lũ thường gặp tại Việt Nam và tác động của chúng, kết hợp tuyên truyền những điều nên và không nên làm trước, trong và sau lũ.
- Tranh tuyên truyền Phương châm 04 tại chỗ, tập hợp các các bước đề nghị hành động mà bất cứ cơ quan liên quan nào tại Việt Nam cũng có thể thực hiện được.

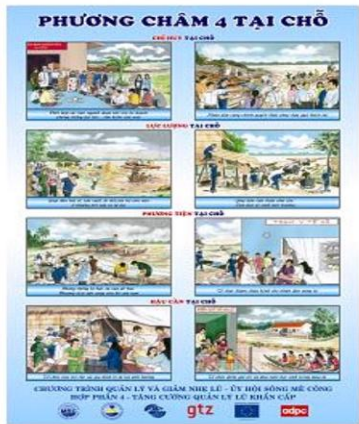
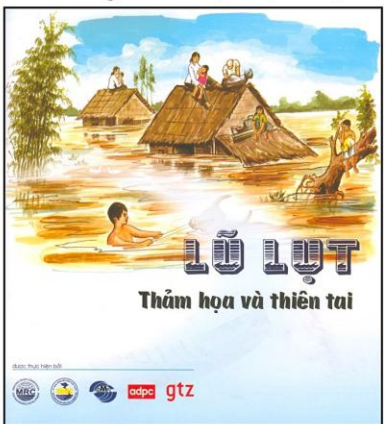
Phương châm 4 tại chỗ

1. Chỉ huy tại chỗ

Người chỉ huy do Ủy ban Nhân dân, chính quyền địa phương, các tổ chức quần chúng hoặc cộng đồng nhân dân ủy quyền nhằm điều phối tất cả các hoạt động phòng ngừa và ứng phó lũ tại địa phương.

2. Lực lượng tại chỗ - Với sự tham gia của chính quyền, quân đội, dân quân tự vệ, các tổ chức quần chúng tại địa phương sẵn sàng ứng phó tình huống khẩn cấp.

3. Phương tiện tại chỗ - Chính quyền địa phương cùng hợp tác với người dân tìm kiếm nguồn nhân lực, kinh phí, phương tiện và trang thiết bị từ cộng đồng. Như phương tiện tìm kiếm cứu hộ cứu nạn, di dời, duy trì đê bao, đường xá, hỗ trợ tổ chức điểm giữ trẻ mùa lũ, tàu thuyền đưa rước trẻ em...

phát triển sản xuất
Xây dựng kế hoạch phổ biến thông tin cho cộng đồng

4. Hậu cần tại chỗ - Dự trữ và chuẩn bị lương thực, thực phẩm, thuốc men, dụng cụ gia đình tại địa phương, ... nhằm giúp ổn định cuộc sống và... Với nguồn tài liệu nâng cao nhận thức cộng đồng đã cơ bản hoàn thành, bước tiếp theo là triển khai thí điểm các hoạt động tuyên truyền tại huyện Tân Hồng, tỉnh Đồng Tháp và huyện Tân Châu, tỉnh An Giang.

Các BCH PCLB – TKCN huyện Tân Hồng và Tân Châu cho rằng vì qui mô hoạt động tương đối lớn, do vậy cần phải có một cơ quan nhà nước nào đó, đặc biệt là thành viên của BCH PCLB – TKCN huyện, chịu trách nhiệm chính để có thể chủ đạo trong việc xây dựng kế hoạch hoạt động mang tính khả thi. Đó phải là một cơ quan có kinh nghiệm trong công tác tổ chức các hoạt động tuyên truyền rộng lớn và có kiến thức cũng như hiểu biết vững vàng về phương pháp truyền đạt thông tin lôi cuốn sự chú ý của cộng đồng. Và Phòng Văn hóa Thông tin (VHTT) huyện đã được đề cử triển khai hoạt động ý nghĩa này.

Thông qua các cuộc họp song phương với các BCH PCLB – TKCN và Phòng VHTT huyện Tân Hồng và Tân Châu, 02 hoạt động đã được đưa ra thảo luận:

Tổ chức trình diễn văn nghệ cổ động

1. nhằm thu hút sự quan tâm chú ý của người dân. Phòng VHTT huyện Tân Hồng, tỉnh Đồng Tháp đã đặc biệt tán thành ý kiến này. Vì họ đã có sẵn một đội tuyên truyền gồm 11 thành viên chịu trách nhiệm tổ chức các hoạt động, nâng cao nhận thức cộng đồng phi lợi nhuận, và đồng thời nhóm này cũng có mối liên kết mở rộng với các nhóm cổ động khác trong khu vực.

Các tỉnh và huyện thuộc dự án Tăng cường Quản lý Lũ Khẩn cấp (FEMS) bao gồm:
• Tỉnh An Giang – huyện Tân Châu và Châu Thành.
• Tỉnh Đồng Tháp – huyện Tân Hồng và Thanh Bình.

2. Lắp đặt các biển báo tuyên truyền tại những nơi xung yếu của các huyện, mục đích nhắc nhở người dân những giải pháp an toàn có thể thực hiện tại hộ gia đình nhằm giảm

nhẹ rủi ro trong mùa lũ. BCH PCLB – TKCN và phòng VHHT 02 huyện Tân Hồng và Tân châu tán thành tính hiệu quả và ảnh hưởng tích cực của các biển báo thông tin. Các biển báo giới thiệu các thông điệp và hình ảnh về giải pháp an toàn hộ gia đình được lấy từ các tài liệu thông tin giáo dục truyền thông đã xây dựng.

Song song với việc lập kế hoạch, các mẫu thiết kế biển báo giảm nhẹ rủi ro mùa lũ cũng đã được hoàn tất và

Sân khấu và nông thôn miền Nam Việt Nam

Nghệ thuật sân khấu đã được phát triển tại Việt Nam qua nhiều thời đại, ngay cả trên chương trình MTV và các trò chơi trên máy tính. Ngày nay, loại hình nghệ thuật này vẫn tiếp tục được các đoàn ca kịch địa phương tổ chức trình diễn và tính phổ biến của nó được thể hiện rõ nét nhất tại khu vực nông thôn miền Nam, Việt Nam – nơi mà chúng ta có thể tìm thấy cội nguồn của loại hình nghệ thuật này. Ra đời vào thế kỷ 13, loại hình nghệ thuật này đã thu hút sự quan tâm và ngưỡng mộ của nhiều khán thính giả. Nghệ thuật sân khấu được dùng để chuyển tải những thông điệp với nhiều mục đích khác nhau từ việc kêu gọi tinh thần yêu nước đến thực hiện chiến dịch giáo dục cộng đồng về những vấn đề như sức khỏe và giới tính, sức khỏe sinh sản.

Ở cấp huyện, dưới sự lãnh đạo của Đảng Ủy, Phòng VHHT chịu trách nhiệm mở rộng liên kết giữa các Trung tâm VHHT. Thêm vào đó, Phòng VHHT huyện chịu trách nhiệm tổ chức các hoạt động xã hội và thể dục thể thao khác nhau. Phạm vi trách nhiệm này bao gồm xúc tiến sự tham gia thực hiện và đánh giá các hoạt động sân khấu, như ca kịch múa hát, thuyết trình, tổ chức lễ hội truyền thống, cung cấp sách vở, báo chí và tuyên truyền các chỉ thị của nhà nước đến người dân thông qua các chương trình văn hóa gắn gũi với đời sống nhân dân.

Các tỉnh và huyện thuộc dự án Tăng cường Quản lý Lũ Khẩn cấp (FEMS) bao gồm:
 ● Tỉnh An Giang – huyện Tân Châu và Châu Thành.
 ● Tỉnh Đồng Tháp – huyện Tân Hồng và Thành Bình.
 Trung bình, có 90 buổi trình diễn được thực hiện hàng năm.

kịch bản văn nghệ cổ động cũng được BCH PCLB – TKCN các huyện thông qua với sự hợp tác của Phòng VHHT 02 huyện.

Lắp đặt các biển báo giảm nhẹ rủi ro mùa lũ

Tháng 07 và tháng 08 năm 2007, có tất cả 10 biển báo đã được lắp đặt tại 10 xã đã chọn, trong đó có 05 xã thuộc huyện Tân Châu, tỉnh An Giang và 05 xã thuộc huyện Tân Hồng, tỉnh Đồng Tháp.

Các vị trí được lựa chọn cẩn thận, nhằm đảm bảo tối đa người dân qua lại có thể nhìn thấy. Các biển báo được lắp đặt tại các vị trí như đầu chợ, tuyến giao lộ chính, bến phà, gần các cầu chính trong tỉnh hoặc gần các trụ sở ủy ban nhân dân.

Các biển báo được thiết kế khổ 2m x 3m hoặc 2m x 1m, mỗi bảng trị giá từ 3.000.000 tới 3.500.000 đồng. Các biển báo mang 02 thông điệp chính:

Khuyến cáo không nên cho trẻ bơi trong nước lũ.

- Thường xuyên theo dõi thông tin cảnh báo lũ và chằng chống nhà cửa trước khi lũ về.

Tổ chức trình diễn văn nghệ

Công tác chuẩn bị cho các buổi trình diễn do Phòng VH TT huyện Tân Hồng chịu trách nhiệm, bắt đầu từ cuối tháng 05 năm 2007. Phòng VH TT huyện đã có nhiều kinh nghiệm trong việc điều phối thực hiện các chương trình trình diễn mang tính chất giáo dục, bao gồm hoạt động tuyên truyền phòng chống các loại hình thiên tai thường xuyên xảy ra tại địa phương, như lũ và bão. Dưới sự chỉ đạo của BCH PCLB – TKCN huyện Tân Hồng, Phòng VH TT thường biên soạn và cập nhật kịch bản dựa trên những sự kiện xảy ra hàng năm. Sau đó, nhóm thông tin lưu động thuộc phòng VH TT triển khai thực hiện chương trình theo lịch do Phòng VH TT sắp xếp.

Trong chương trình, đặc biệt được tổ chức trong khuôn khổ Hợp phần 4, Sở VH TT tỉnh đã xây dựng kịch bản dựa trên những tài liệu tuyên truyền do dự án xuất bản như bộ phim “Sống chung với lũ”, Sổ tay lũ lụt, tranh Phòng tránh trẻ em chết đuối.

Dựa trên những kinh nghiệm đã có, đặc biệt là về công tác tuyên truyền cảnh giác với lũ, Phòng VH TT đã dễ dàng xây dựng được kịch bản cho chương trình. Phòng VH TT đánh giá cao các tài liệu tham khảo của dự án, các tài liệu này đã tăng cường sự hiểu biết và cung cấp thông tin hữu ích cho chủ đề chương trình.

Dưới sự hướng dẫn của BCH PCLB – TKCN tỉnh Đồng Tháp và huyện Tân Hồng, Phòng VH TT huyện Tân Hồng đã hoàn tất xây dựng kịch bản vào tháng 06/2007. Đồng thời, Phòng VH TT cũng chịu trách nhiệm thông báo xuống cộng đồng thông tin về thời gian và địa điểm tổ chức trình diễn.

Đêm trình diễn đầu tiên được tổ chức vào tháng 06/2007 tại sân Trường tiểu

Tóm tắt kịch bản “Cái phao”

Có 06 nhân vật trong câu chuyện: bố, mẹ, con trai, người chú, 01 lãnh đạo Hội Chữ thập đỏ xã và 01 cán bộ Hội Phụ nữ xã. Câu chuyện xoay quanh một gia đình sống trong khu vực ảnh hưởng của lũ từ sông Cửu Long.

Người cha và con trai đều có khả năng bơi thuộc hạng giỏi nhất trong ấp. Và đó cũng là lí do khiến cho người cha trở nên chủ quan và cả tin là chỉ những người không biết bơi mới bị ảnh hưởng trong mùa lũ. Do đó, không những ông đã không quan tâm đến lời cảnh báo của Hội Chữ thập đỏ và Phụ nữ xã, mà còn khuyến khích con trai đi bơi trong mùa mưa lũ và đùa cợt sự lo lắng của người mẹ. Ngoài ra, người cha còn ra về thờ ơ trước những thiệt hại do lũ lụt hàng năm, bởi vì ông cho rằng đó là điều không thể tránh được khi sống trong khu vực lũ. Vì vậy mà ông không cần chuẩn bị gì cho mùa lũ, ông cho là không cần thiết. Trong mùa lũ, hai cha con ông đã bơi xuống ra đồng mà không mang theo vật dụng an toàn nào như thùng nhựa, bánh xe,... để sử dụng thay cho áo phao trong trường hợp nguy cấp. Vì lí do bất cẩn và thiếu dụng cụ an toàn bên mình, hai cha con ông trong khi đi giăng câu ngoài đồng đã gặp phải gió lớn và thuyền đã bị đắm chìm. Nhưng may mắn thay, đội Cứu hộ Hội Chữ thập đỏ đã kịp thời đến cứu giúp. Tai nạn trên đã dạy cho cha con ông một bài học vô giá về tinh thần cảnh giác và luôn chuẩn bị phòng ngừa tốt.

học Tân Công Chí ấp Thống Nhất, xã Tân Công Chí. Người dân địa phương đã nhiệt tình hỗ trợ đoàn thông tin lưu động trong công tác hậu cần, như nấu ăn cho cả đoàn, phụ dựng sân khấu, ...

Buổi diễn được bắt đầu với bài trình bày về những tác động có lợi lẫn tác động bất lợi của lũ hàng năm. Một mặt lũ mang phù sa bồi đắp giúp đất đai màu mỡ, nước từ thượng nguồn đổ về giúp rửa sạch ruộng đồng, mặt khác lũ cũng là nguyên nhân mất mát về người và tài sản, gây thiệt hại về kinh tế và xã hội trong khu vực. Là một huyện đầu nguồn, Tân Hồng không tránh khỏi các trận lũ lụt hàng năm. Chương trình văn nghệ được chia thành 03 phần và sau mỗi phần có thêm phần giao lưu với khán giả. Trong phần giao lưu, có 05 câu hỏi cho mỗi phần liên quan đến nội dung và thông điệp của mỗi đoạn kịch. Khán giả, đặc biệt là các em thiếu nhi, rất hào hứng tham gia và la to câu trả lời, tạo không khí sinh động cho các buổi diễn. Các thông tin liên quan đến số lượng và vị trí các trạm cứu hộ cứu nạn, điểm giữ trẻ an toàn trong mùa lũ cũng được tuyên truyền đến người dân và đồng thời cũng vận động người dân hỗ trợ duy trì các cơ sở này bằng mọi cách có thể. Cuối chương trình, 02 bộ tài liệu bao gồm Sổ tay lũ lụt và đĩa phim Sống chung với lũ đã được

phân phát cho khán giả.

Bằng phương pháp xây dựng kịch bản và chuyển tải nội dung đơn giản, dễ hiểu và gần gũi đời sống nhân dân, vở kịch đã thành công, giúp hầu hết khán giả tiếp nhận được thông điệp giảm nhẹ rủi ro trong mùa lũ. Người xem đã tích cực tham gia vào phần trả lời câu hỏi do ban tổ chức đưa ra, giúp cho không khí chương trình thêm sôi động.

Theo ghi nhận, đã có 18 buổi văn nghệ được tổ chức, thu hút 4,300 khán giả huyện Tân Hồng. Với 9

đêm diễn đầu, Hợp phần 4 hỗ trợ hoàn toàn kinh phí xây dựng và thực hiện chương trình. Vì tính hiệu quả và thực tiễn của chương trình, vừa giúp truyền tải những thông tin hữu ích đến cộng đồng vừa mang tính giáo dục cao, Phòng VHHT huyện Tân Hồng đã hỗ trợ 30% kinh phí cho 09 đêm diễn còn lại.

Cùng với các hoạt động xây dựng tài liệu thông tin giáo dục truyền thông và nâng cao nhận thức cộng đồng, Chương trình Trường học an toàn vùng lũ cũng được xây dựng. Chương trình này tập trung vào các nhóm đối tượng dự án, cụ thể là giáo viên và học sinh các trường tiểu học và trung học cơ sở tại các huyện.

Chương trình sử dụng chủ yếu các tài liệu thông tin giáo dục truyền thông đã được xuất bản trong khuôn khổ dự án, như nguồn thông tin chính cần chuyển tải. Ban giám hiệu và giáo viên từ 340 trường tiểu học và trung học cơ sở các huyện trọng điểm thuộc các tỉnh An Giang, Đồng Tháp và Tiền Giang đã được định hướng về những khái niệm cơ bản trong phòng ngừa và giảm nhẹ rủi ro mùa lũ. Tiếp theo đó, dựa vào các hội thảo định hướng, Chương trình "Trường học an toàn vùng lũ" cũng đã được các

Một cảnh trong chương trình văn nghệ PCLB tại tỉnh Đồng Tháp, Việt Nam

ban giám hiệu trường và giáo viên chuyên trách giới thiệu đến các em học sinh của từng trường. Ngày hôm trường học an toàn lũ đã được tổ chức cho các trường học. Các em đã trình diễn văn nghệ, tham gia nhiều trò chơi và các hoạt động khác nhau liên quan đến trường học an toàn lũ.

3. BÀI HỌC KINH NGHIỆM

Việc phân phát các tài liệu thông tin giáo dục truyền thông dễ hiểu là cách tiếp cận cộng đồng một cách hiệu quả nhất. Tổng kết, chỉnh sửa lại các tài liệu tuyên truyền giảm nhẹ rủi ro lũ hiện có của địa phương đã giúp tăng cường mối quan hệ hợp tác giữa các tổ chức phi chính phủ trong việc chia sẻ nguồn thông tin. Công việc này giúp tránh tình trạng chồng chéo hoạt động và giúp tăng cường phạm vi hoạt động của các chương trình hoặc dự án, khi mà nguồn lực còn hạn chế.

Phòng VHHT huyện có nhiều kinh nghiệm trong công tác thiết kế và thực hiện các chương trình văn nghệ cổ động với nhiều thông điệp khác nhau. Phòng VHHT được xác định như một cơ quan chủ đạo trong việc thực hiện các hoạt động chính về nâng cao nhận thức cộng đồng và có khả năng mở rộng các hoạt động sang các khu vực khác hiện đang bị ảnh hưởng lũ.

Chương trình văn nghệ cổ động đã giúp bổ sung thêm khối lượng thông tin đáng kể và ý nghĩa vào kế hoạch của Phòng VHHT. Thêm vào đó, việc đẩy mạnh qui mô chương trình đã thu hút đông đảo sự chú ý và tham gia của cộng đồng.

4. CÁC BƯỚC TIẾP THEO

Các hoạt động nâng cao nhận thức cộng đồng nên được duy trì và tổ chức thường xuyên, không thể một hoặc hai lần, và chương trình đòi hỏi có sự tham gia và hỗ trợ của các ngành liên quan trong công tác quản lý thiên tai, các tổ chức phi chính phủ cũng như của cộng đồng.

Sở và Phòng VHHT tỉnh và huyện nên được tạo thêm điều kiện phát triển năng lực về việc phát triển các chương trình, giải pháp giảm nhẹ rủi ro trong mùa lũ, để họ có thể tự thiết kế và thực hiện các chương trình nâng cao nhận thức cộng đồng về các chủ đề lũ lụt, hạn hán, đặc biệt là các loại hình thiên tai thường xuyên ảnh hưởng khu vực ĐBSCL, Việt Nam một cách có hiệu quả và sáng tạo. Lý tưởng nhất là chương trình nên được lồng ghép vào kế hoạch phòng chống lụt bão hàng năm của các BCHPCLB-TKCN của địa phương.

Nhằm tuyên truyền rộng rãi đến người dân tại ĐBSCL, các loại hình chuyển tải thông tin khác cũng cần được

nghiên cứu. Có thể dễ dàng nhận thấy, hiện có rất nhiều hộ gia đình thường nghe đài phát thanh và xem truyền hình để theo dõi mực nước lũ trong mùa mưa. Tuy nhiên, những thông tin kỹ thuật này đôi khi khó hiểu. Do vậy, địa phương có thể nên đưa hình thức văn nghệ cổ động lên đài phát thanh và truyền hình.

Đồng thời, việc nâng cao nhận thức cộng đồng về các tác động bất lợi do lũ là một hoạt động mang tính cấp báo, nhưng bên cạnh cũng nên tuyên truyền cho cộng đồng về những tác động có lợi do lũ mang lại. Song song, giúp cộng đồng nhận thức “Sống chung với lũ” hơn là di dời sang khu vực khác, khi mà nhiều hộ gia đình đã sinh sống tại khu vực ĐBSCL qua nhiều thế hệ trong một thời gian dài.

Lời cảm ơn

Nhóm biên tập tài liệu nghiên cứu “Vi cộng đồng an toàn hơn” xin chân thành cảm ơn sự đóng góp của các cá nhân sau vào việc xây dựng và xuất bản tài liệu này:

Ông Aloyius Rego, Phó Giám đốc Điều hành ADPC, kiêm Giám đốc và Trưởng nhóm Quản lý Thảm họa, DMS, ADPC, Thái Lan.

Ông Alsam Perwaiz - Giám Đốc dự án, DMS, ADPC, Bangkok

Ông Thanongdeth Insisiengmay – Giám Đốc Chương Trình, FEMS, ADPC, Campuchia

Ông Vuthy Chum – Giám đốc dự án Quốc gia, ADPC, Campuchia

Ông Nguyễn Hữu On- Điều phối viên dự án, ADPC, tỉnh An Giang, Việt Nam

Cô Đoàn Thị Mỹ Hoà - Trợ lý dự án ADPC, tỉnh An Giang, Việt Nam

Ông Chantola Bi - Trợ lý dự án, ADPC, Campuchia

Bà Hnin Nwe Win - Tác giả

Ông Lim Tara - Thiết kế

“Vi cộng đồng an toàn hơn” là một loạt các nghiên cứu minh họa các điển hình làm tốt về phòng ngừa và giảm nhẹ thiên tai được thực hiện bởi các cơ quan nhà nước hoặc các tổ chức phi chính phủ nhằm mục tiêu giảm nhẹ tình trạng dễ bị tổn thương và rủi ro cho cộng đồng sinh sống trong khu vực rủi ro cao.

Các bài nghiên cứu này nhằm cung cấp cho các cán bộ lãnh đạo, cán bộ lập kế hoạch phát triển, cán bộ quản lý thiên tai, lãnh đạo cộng đồng và tập huấn viên về những thông tin, công cụ, giải pháp và chiến lược được lựa chọn và phân tích từ những kinh nghiệm thực tế, những bài thực hành và bài học kinh nghiệm ở Châu Á và khu vực Thái Bình tập trung chủ yếu vào việc giảm nhẹ rủi ro và tình trạng dễ bị tổn thương trong cộng đồng, xây dựng cộng đồng an toàn hơn và có khả năng phục hồi cao hơn.

Một số bài nghiên cứu trong “Vi cộng đồng an toàn hơn” được xây dựng trong khuôn khổ Hợp phần 4: “Tăng cường Quản lý Lũ khẩn cấp” thuộc Chương trình Quản lý và giảm nhẹ lũ của Ủy hội sông Mê Công (MRC). Do đó, nội dung chính của các bài nghiên cứu này là quản lý rủi ro do lũ và khu vực nghiên cứu giới hạn ở bốn nước thành viên của MRC bao gồm Campuchia, Lào, Thái Lan và Việt Nam. Tuy nhiên, các điển hình làm tốt từ các quốc gia khác cũng sẽ được cập nhật thường xuyên.

Ban Thư Ký Ủy hội sông Mê Công thực hiện Chương trình Quản lý và giảm nhẹ lũ nhằm ngăn ngừa và giảm thiểu tối đa những tổn thất con người và thiệt hại kinh tế do lũ lụt gây ra, trong khi vẫn duy trì những nguồn lợi do lũ mang lại. Chương trình Quản lý và Giảm nhẹ Lũ (FMMP) bao gồm 5 hợp phần chính như sau:

1. Thành lập Trung tâm Quản lý và Giảm nhẹ Lũ Khu vực
2. Các giải pháp công trình và phòng chống Lũ
3. Hoà giải các vấn đề liên quan đến Lũ dọc biên giới
4. Tăng cường Quản lý Lũ khẩn cấp
5. Quản lý Đất đai

Hợp phần 4 - Tăng cường Quản lý Lũ khẩn cấp (FEMS) thuộc FMMP đã và đang được MRCS triển khai với hỗ trợ kỹ thuật từ Trung tâm Phòng chống Thiên tai Châu Á (ADPC) và nguồn tài trợ từ Cơ quan Hỗ trợ Kỹ thuật Chính phủ Đức (GTZ), từ tháng 9/2004 đến 04/2008. Địa bàn dự án ở Campuchia và Việt Nam bao gồm 02 tỉnh và 04 huyện ở mỗi nước. Đối tác triển khai dự án bao gồm Ủy ban sông Mê Công Quốc gia, Cơ quan Quản lý Thiên tai cấp Quốc gia, Cơ quan Quản lý Thiên tai cấp tỉnh, huyện và xã, các sở, ban, ngành liên quan, Hội chữ Thập đỏ, các tổ chức quốc tế, các tổ chức phi chính phủ, ...

Từ 2004, dự án FEMS đã đạt được những thành tựu sau:

1. Kế hoạch Phòng chống lụt bão tại các huyện và tỉnh dự án được xây dựng và triển khai.
2. Thông qua các khóa đào tạo về quản lý thiên tai dựa vào cộng đồng, đánh giá thiệt hại và nhu cầu, tìm kiếm cứu hộ cứu nạn, tập huấn nuôi dạy trẻ, phổ cập bơi cho trẻ em, ... và thông qua việc tham gia vào các hoạt động dự án, năng lực lập và triển khai kế hoạch phòng chống lụt bão của cán bộ cấp tỉnh và quốc gia được tăng cường.
3. Nhận thức cộng đồng về các giải pháp an toàn hộ gia đình được nâng cao thông qua các hoạt động định hướng cho giáo viên, chương trình Trường học an toàn vùng lũ, xác định nhu cầu thiết yếu của các gia đình có phụ nữ làm chủ hộ, biểu diễn văn nghệ cổ động, các bài hát dân gian, phân phát sổ tay lũ lụt, tranh ảnh tuyên truyền...
4. Bài học kinh nghiệm và điển hình làm tốt cấp quốc gia và khu vực được chia sẻ thông qua các hội thảo cấp quốc gia và khu vực, cũng như xây dựng và chia sẻ các tài liệu điển hình làm tốt.

Để biết thêm thông tin, xin vui lòng liên hệ:

Điều phối viên chương trình FMMP
Trung tâm Quản lý và Giảm nhẹ Lũ khu vực (RFMMC)
Ban thư ký Ủy hội sông Mê Kông
#576 National Road, #2 Chak Angre Krom
Khan Meanchey, Phnom Penh, Campuchia
Website: www.mrcmekong.org

Giám đốc Chương trình, Trung tâm Phòng chống Thiên tai Châu Á (ADPC)
Trung tâm Quản lý và Giảm nhẹ Lũ khu vực (RFMMC)
Ban thư ký Ủy hội sông Mê Kông
#576 National Road, #2 Chak Angre Krom
Khan Meanchey, Phnom Penh, Campuchia
Website: www.adpc.net

Đối Tác Dự Án

Ủy hội sông Mê Kông (MRC)
P.O Box 6101, Unit 18, Ban Sithane Neua, huyện
Sikhottabong, Vientiane, Lào
Tel: (856) 21 263 263 Fax: (856) 21 63 264
Email: mrcs@mrcmekong.org
Website: www.mrcmekong.org

Ủy ban sông Mê Công Việt Nam (VNMC)
Số 23 Hàng Tre, Hà Nội, Việt Nam
Tel: (84) 4 3825 4785 Fax: (84) 4 3825 6929
Email: ubsmc@hn.vnn.vn ; vnmc@hn.vnn.vn
Website: http://www.vnmc.gov.vn
Văn phòng đại diện: số 135 Pasteur, Q.3, TP.HCM
Tel: (84) 8 38 272 652 - Fax: (84) 8 38 272 609

Cục Quản lý Đê điều – Phòng chống Lụt bão
Số 02, Ngọc Hà, Q. Ba Đình, Hà Nội, Việt Nam
Tel: (84) 4 3733 5686 Fax: (84) 4 3733 5701
Email: pclb@mard.gov.vn
Website: http://www.cfsc.org.vn/dmu_En/

Trung tâm Phòng chống Thiên tai Châu Á (ADPC)
Tòa nhà SM Tower, tầng 24, số 979/69
Đường Paholyothin, Sanam Pao, Phayathai, Bangkok, Thái Lan
Tel: 66 (0) 2298 0681 to 92 - Fax: 66 (0) 2298 0012 to 13
Email: adpc@adpc.net
Website: http://www.adpc.net

Tài trợ bởi:

Partner for the Future.
Worldwide.
on behalf of:

Federal Ministry
for Economic Cooperation
and Development